

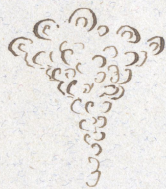
prepisano s. J. H. H. H.

Reg. HT

Narodno blago.

~ 9. vezek. ~

- 1868 -



~ v Gorici ~  
~



I. Mrtoška tica

Mrtoška tica\* ali kisilkelca  
oznanija hiši smrt. Če je kdo v  
hiši bolan pride ona knjej in  
bije na okno. Mlasi tudi hišo  
trikrat obleti in zavika. Ona je  
je tista tica, ki poje mrtoško  
pesem: „Treba jet na un' svet, je  
jet jet na un' svet.“

Beljal je Korosec vino iz Gorice  
v Bazin skozi Kocinj. Tam se je  
ostavil in prenočil. Medtraj ga,  
rano gene konje pit. Kar mu  
smotna tica nad glavo zavika.  
„Tica tica ga kaj si me prišla  
sem kaj ča kati doma bi me bila  
leško v dobila. On napregel je  
svoje konje in pogval <sup>na</sup>prabnj  
naprej. Tli prišel je do klansa  
konji so zdrketali, on je pa paxia

\*Navadno ljudstvo podo to besedo ovni za stopn.

Godilo se je prišel pod vog, in čimol je obagi ročaj, kakor mu je mrtvaška tiica proročevala. — Iz Koinja —

4 vraka

## II. Prave.

1. Vsakiokrat, kedar veter piše, obesi se je kdo na svetu.
2. Kedar kdo umira se morajo vrata zapreti, da to pa zato, da ne morejo vragifnoter, ki pred hišo duše čakajo.
3. Če se gintrajna pepeln, ko se ga odkopava, kroglice delajo ali ču kakos tako poje kot pete, lin preseli se kdo iz hiše na oni svet —
4. Vsakiokrat kedar burja v pe, tek zaine traja celih osim dni, pred ne neha.
5. Ob ednajstih imajo duše, duše se vicaajo na tem svetu, dostiokrat so

blizo nas, a mi jih ne vidimo in slišimo. —

## III. Mrtvaška procesija.

Ob ednajstih imajo duše procesijo. Vsi ljudje, ki niso hodili k sv. maši in pa tisti duhovni, ki jo niso zvesto opravljali, vstanejo iz grobov in gredo paroma iz pokopališča. Toda sama kost jih je, mesa nimajo nič na sebi. Vsi nosijo goreče sveče v rokah in gredo tiho naprej. Kdor je tisto minuto rojen, vglveda med njimi lahko svoje znanse in prijatelje svoje brate ali sestre ali starise, ogovoriti je pa vendar ne sme. Tudi v cerkev gre lahko za njimi k sv. maši, vendar varovati se mora, da ga ne zasaciijo. Videl bo tam duhovna, kako bo sv. maša v sakristijo

237  
sel, kako se bo sam oblekel in  
sv. mašo bral. Tudi berkosnika  
pazne bo, da bi mu luči prižgal in  
vgasnil. Tak duhovnik je na zemlji  
sv. mašo gamujal, zato ga bog kazno-  
val val in vical se bo, dokler  
ga kdo ne reši. Maša bo pa do  
treh topela, takrat se vrne <sup>celo</sup> pro-  
sesija in prižvenkja zopet v  
grabe nazaj. —

Pasoval je fant in prišel je me-  
no pokopališča. (Kar vglada dolgo  
prosesijo belih koščenec, ki so  
gorče sveče nosili. (Ker je bil pi-  
jan se jih ne zboji ampak stopi  
bližej in strga meni in tebi in  
mejemu iz mej prosesije svečo sve-  
čo iz rok. Ali kaj se zdaj zgodis!  
Se svečo mu tudi roka moliceva  
v roci ostane in bolj ko je to pava

238  
preč cenjal, bolj se je sveče držala.  
Prestrašen leti domu, ali tudi do,  
ma ni imel miru. Zmiraj se mu  
je zdelo, da ga molice kliče in  
prosi naj mu da roko nazaj. In  
kader kolji je na svečo pogledal,  
vsakikrat se je stresnil, ker se  
zmiraj se je koščena roka sveče  
držala. Da bi bilo vendar konec  
tega trpljenja, gre k spovedi in tam  
na tanko pava spovedniku <sup>razboji</sup> pove, kaj  
je bil storil in kaj se mu je bilo pri-  
godilo. Ta mu pa reče, da dokler  
nazaj ne nese, kjer jo je vzel ne  
bo imel ne miru ne pokoja. Zato  
naj gre ob ednajstih zopet na pava  
partijo in naj, kader prosesija  
prične zopet na pokopališče in  
naj <sup>trizen</sup> popravi, kar je <sup>pujan</sup> slabega sto-  
vil. In fant je sel se tisti ve-  
čer, dasiravno ga je bilo <sup>grdano</sup> strah.

Videl je dolgo procesijo in med  
 njimi tudi tistega ki je edini  
 brez roke žalosten med drugimi  
 babil lazil. In <sup>mu.</sup>teknil je hitro  
 roko se svecu vred in roka se je  
 gacehila in precej telesa prijela.  
 On je pa vesel proti domu odro,  
 mal saj je imel spet ljubi mir  
 in pokoj. —

Lena, ki je iz noči čula, slisala je  
 mali gvon, kako je brenkal. Misli,  
 da je, da k garnicam gvonu. Kato  
 reče: "V cerkev gvonu, moram po,  
 hiteti, da mase ne zamudim." —  
 On res! se op odpravi k masi in  
 gre. Klo pa v cerkev pride, zde  
 lo se ji vse nekako čudno. Gospoda  
 ni poznala, ljudi tudi ne, ven,  
 dar je v cerkvi ostala in gvesto  
 molila. Kar priatopi naenkrat

nekdo ~~kon~~ knji, bila je nje ranjca  
 teta. Lena se je prestrasi ona jej  
 pa reče: Ča božjo voljo kam si  
 prišla, beži od tod, da te ne se,  
 meljejo. Resi se, in vozi na pragu  
 ruto nazaj, ali vori, da se nazaj  
 ne ogledneš. Lena ji je vlogala,  
 storila se, kakor ji je ona velevala.  
 Kakor hitro je masa minula,  
 skočila je iz cerkve in vrgla ruto  
 ruto iz rama. Drugi dan so to  
 ruto v sto in sto kosih našli,  
 molici so jo semljeli kot solacen  
 prah. \* — (Lz. Trimoškega)

#### IV. Pasovalka.

Bez tri gore, iz tri dole  
 Bez tri dolinse p Slabavške  
 Odra, odra trajlaj la  
 Bez tri zelene travnike.

\* prva praslica je iz Spave, druga iz  
 Kanalskih hribov. —

Bom v kupil konjčka mladega  
 V Ljubljano pojdem jezdit bom  
 Odra odra trajlaj la  
 V Ljubljano pojdem jezdit bom  
 Ljubica odpri okence  
 Da pojdem k tebi v gorkice  
 Odra odra trajlaj la  
 Da pojdem k tebi v gorkice.  
 Dajte konjčku mal' sena  
 On meni vinca sladkega  
 Odra odra trajlaj la  
 On meni vinca domačega.  
 Ljubica siva plenice  
 Da bo povila detice  
 Odra odra trajlaj la  
 Da bo povila detice.  
 Bog daj bog daj konjčku mor  
 Da me bo nosil celo nos.

Odra, odra trajlaj la  
 Da me bo nosil celo nos.  
 Detice rere: oha ha  
 On mamca daj mi zizeka  
 Odra odra trajlaj la  
 On namica daj mi kruheka.  
 Ljubica teži v kambrici  
 Pri njej rastejo pušclci  
 Odra odra trajlaj la  
 Lepi diseci pušclci. (Iz Goris. okol.)  
 V. Dva brata.  
 (Iz Spavotnega)  
 Bila sta dva brata eden je bil  
 ubogi, drugi pa bogat. Enkrat  
 je sel ubogi, ki je bil čevljar bo-  
 gatina zakelj krompirja pravit,  
 ali ta je bil tako grozno skop, da  
 mu ga ni privoščil. Kakor čes-  
 če mi ga ne daš, pravi nato čevljar  
 grabiti boš se ti mene kedaj kaj  
 prosil, tistokrat se ti bo povrnilo.

On sel je k ženi in rekel: Ljuba žena dela nimava, da bi se preživela kruha nam tudi nobeden ne da, ni drugace kakor da se po svetu po dam etli ne bode žalostna kedar damu pritem, prinesem ti polen žakelj srebra. Umela bova vsega dosti živela bova brez skrbi in dobro se nam bo godilo. Eh ne bodei neumen ne, mu pravi žena, si plesnjeseva kruha ne boš videla. Boš videla da bom, Bog mi bo srečo dal in dobro se bo steklo. Dolgo sta se tako prepirala, na zadnji je žena vendar privolila; on je pa vzeml žakelj in sel. — Tako hodi z žakljem na sami po svetu in prišel je v velik gozd. Noč se je vže delala, vendar ni se hiše v gledal, kjer bi bil lahko prenočil. Kaj je bilo za storiti.

V gozdu spati ga je bilo strah. Zato se spravi na visok hrast in gleda in gleda, kje bi bila kakka luč, da bi jo proti tisti strani mahnil. Kar v gleda tam v daljini majhno svetlobo, ki je v sredi drevljem brlela. Presej skočiv z drevesa in se odpravi tje. Pri sel je do hiše, ki je na samem stalu, ta hiša bila je roparska. Čevljar se splazi prileže k okencu in vidi noter dvanajst razbojnikov, ko so se ravno na rop odpravljali. Učambas a je ednemu veleval: Ti boš zadnji, zato vzemi ključ in zapri dobro. Dena ga v tisto luknjo za vrat vrat mi, že veš katero, glej, da vse prav storis zakaj — O bom že bom, pravi ta. Čevljar je vse

je vse to skrivaj poslušal in se dobro zapomnil. Totisnil se je ga hišni ~~no~~ ogel, da bi ga ja naj bojniki ne v gledali, ~~ke~~ ~~ke~~ ~~ke~~ bodo iz hiše stopali sli. Kmalu je gaslišal stopinje. Eden dva tri šteri, pet, šest, sedem, osem, devet, deset, ednajst in ta je dvanajst, štel je čevljar. Aha! zdaj zapira že prav kmalu si bomo postregli. Počakal je še toliko, da so odšli, potem je pa skočil izga kota, pojiskal ključ v luknjici, in odprl vrata. Najdel je notri dve skrinici zlata in srebra. Hitro jih je odhitel je kar je mogel, napolnil si je vse žepce in se <sup>po vrhu</sup> zaklehl, potem je pa vrata zopet zapahnil in ključ na prejšnje mesto postavil. Zdaj jo je pobrisal

in je sel. Ali komaj je prišel do tistega hrasta od kodar je pred luč go gledal, kar slisi stopinje pred sabo. Bili so razbojniki, ni so bili čili ropati, zdaj so se vže vračali. O jej kaj bo zdaj, Bog varuj če me tukaj najdejo, zdihava čevljar. Pobrali mi bodo vse in se razmesarili me bodo na sto koscev, ker sem jih ukradel. Žive ga ne bodo spekli kedar bodo njih z lato pri meni našli. O jej o jej kam se čem skriti, kam čem bežati. Bil je tam blizu majčkin most. Pod ta most leti čevljar in se skriva v naj bolj temen kot. K sreči ga niso roparji videli. Fresel se je ko siba na vodi in štel je njih stopinje. Se le, kedar jih je vsih dvanajst naštel, odohnil se je revež. Da kedar je videl, da so



Kedar je pa videl, da so odšli, pos-  
kočil je vesel izpod mosta in letel  
domu. Gledal je kako ga bila žena ve-  
sela, kedar videla, koliko denarja  
je prinesel. Precej si je vkučila  
klobuk in se sprosko oblekla. Še  
so v mesto, in <sup>okupili</sup> so en grad. Imeli so  
~~to~~ kremo in bili so najbogatejši  
ljudje v celem mestu. Ljudje  
bil cesar se bolj bogat kot njegov  
brat. Lato se mu je ona teta gmi-  
naj prilezaval in ga na kosilo vabil  
da bi od njega zvedel, kje je vse to  
premoženje v dobil. Cesar se je  
branil in branil nazadnje je pa  
vendar povedal. Aha si je mislil  
bogatinca, že prav, da le vem, jaz  
bom pa se drugari več na grabil,  
kot ti. Vse bom pobral, kar ti  
bom v dobil. In res se odpravi in  
gre. Prišel je najprej, da onega

hrasta potlej do <sup>tiste</sup> vodice, iz katero  
je bil tisti most in nazadnje je  
prišel do roparske hiše. Roparji  
so se pa med tem zmenili, da raje  
gmiraj <sup>hišo</sup> varovati, da jih spet kdo  
ne okrađe. Tako noč se je eden  
za vrata skrival, zakaj mislil  
si, in je tati zakal, zakaj misli-  
li so si, tati ki prišel enkrat bo  
prišel še v drugič, tisti krat bo  
jo ~~bo~~ vže zasoliti grajtal. Ljudje  
prileze bogatin do hiše. Še  
ho tih, kar se je dalo, se priplazi  
k oknu in vidi notri vsih dvanajst  
razbojnikov, ki so se ravno na rop  
odpravljali. Garambasa pravi:  
Ti ki boš zadnji, vzemi ključ in  
zapri dobro. Deni ključ v tisto  
luknjo za vratmi, že veš katero. G-  
glej, da vse prav storis, da nas

spet kdo ne okrađe, in sli so razbojnik  
na rop, zadnji je pa vzel  
ključ in je dobro zaklenil. <sup>denar</sup> ~~skrinje~~  
slo jih je <sup>gama</sup> le ednajst, dvanajsti se  
je pa za vrata skrčil in je tatu  
čakal. Bogatin za oglam je stel in  
stel pa se je bil ali vtel se je  
<sup>ni govoril tako</sup> bil, da jih je dvanajst nastel. ~~sta~~  
zdaj sem že dober, so že odšli, si  
mislil bogatin in leti k vratom.  
Tam pojšče lepo ključek v  
džukijici, odpre vratica in skoči  
k skrinjam. Skrinice odpre in  
pobere vse glato ven, kar ga je  
notri v dobil. Zdaj hoče k vratom  
— ali kar naenkrat skoči skriti  
ropar iz za vrat in ga prime za  
gerlo. A tako? tako? ti si tisti  
čiček, ki nam glato kraješ. Če pravi  
samo, da smo <sup>te</sup> nam v post privedi vidili,

moleci fant boš že mlel. Le počaki  
malo, te bom že naučili, kaj se pravi  
nam glato krašiti. Uboogi revež je zdaj  
haval. prosil in pravil, da saj jih  
ni on okrad, <sup>toraj</sup> da naj ga spusti, ali  
nič ni pomagalo, počakati je mo-  
ral, da so se <sup>struzi in bojnik</sup> ~~toraj~~ domu prišli. Tam  
je zdaj bogatin vse na tanko pove-  
dal, kaj je njegov brat storil, kako  
jim je denar pobral in kako si je  
zato najlepší grad skupil. Povedal  
jim je tudi, da zdaj v mestu pre-  
biva, kjer je naj bogatejši clovek in  
da tam vino toči. To so si razboj-  
niki dobro zapomnili in sklenili  
so se tudi nad celjarjem mašče-  
vati, bogatina so pa ubili in  
razmesarili, da bi se kdo spet  
kaj tarega ne lotil.

Kešar je bilo to delo do končano  
pravi pravi harambasa: Alo vsi

pintarji in kovaci, kar vas je,  
 vkup. Pojdite in narediti mi  
 tak sod, da se bomo lahko vsi ob  
 rožani noter skrili. Napravite  
 mi groben tuta taki sod, da se  
 bomo na njem ta sod v mesto  
 peljali. Eden se bo pa po kmeč,  
 ko oblekel in bo voli gonil in  
 kadar koli ga bo kdo vprašal kam  
 da gre, rekel bo, da vino na  
 prodaj pelje. To vino bo po celim  
 mestu vozil in prodajal, ali pro-  
 dati ga vendar robednemu dru-  
 gemu ne sme, kakor tistemu  
 rogljarju. Vsakemu drugemu, ko  
 ga bo po ceni vprašal gasarbat,  
 mu ga mora tako, da se ne bo sta-  
 zmenila. Kedar ga bo pa rogljar  
 vprašal po ceni, da je najmu  
 tako ceno zastavi, da ga bo zvečer

vkupil. In da bi se ne zgodilo, kdo  
 je v sodu - kjer bomo mi - to mora reči,  
 da ne ne vstegne čakati, da bi vino  
 raztočili. Zato naj kar polen sod  
 v hram zavolijo in naj pretočijo  
 kakki drugje dar, kedar jim bolj prav  
 pride. Med tem bo pa tisti večer po  
 noči, ko bo že vse spalo, v hram  
 zlezal in nam bo vratica odperl.  
 Mi bomo pa iz sodu skočili in bo-  
 mo vse pokončali.

S tem so bili vsi zadovoljni. Kite-  
 li so kovaci in pintarji in na-  
 pravili so kmalu tak sod, da se  
 je ednajst roparjev brez težave vanj  
 skrilo. Eden se je pa po kmeč ko  
 oblekel in je voli gonil. In kadar  
 koli ga je na poti vprašal kam da  
 gre vsakemu je odgovoril, da vino  
 v mesto pelje. Kedar je pa tje prišel

vozil je tisti velik sod od enega kraja do drugega in kričal je na ves glas, da ima vino na prodaj. Člato so krčmarji iz vseh kotov leteli in so ga po ceni popraševali. Ali on jo je tako visoko zastavljal, da si ni upal nobeden vina okupiti. Vedar se ni zato zmenil, če kdo vino okupi ali ne, ampak hodil je od ene hiše do druge in ponujal je posod svoje drago vino. Ker ga ni hotel nobeden vzeti, šel je nazaj tudi k čevljarjevemu gradu. Tam ga je pa tako grozno dober kup ponudil, da sta se precej zmenila. Ben napravili so veliko kosilo, kar kod je pri takih priložnostih navada; posabili so tudi tega kmeta, ki je vino pripeljal. Poz

njegov je pa pred hišo stal, med tem ko so kosili. Kar gre stara mati - stare žene so že tako radovedne, da vse preberskajo in pregledajo - in nastavila je usesa k sodu, da bi videla, če vino vreje. Kar zasliši šepetanje in pogovore notri; to se ji rudi no ždi poslušati - in poslušala in vidi, da so roparji v sodu, vlišala je tudi, da je z orožjem zaropotalo. Prestrašena leti k čevljarju in mu vse to pove. Tam ji ni hotel spavega verjeti, nazaj se je pa sam vsega prepričal. Vpitiel je k svojem bratu, ki je bil v tistem mestu general in prosil ga je za božjo voljo naj pride s tremi bataljonimi, da mu razbojnike polovi. Brat je rekel, da tega storiti ne sme, dokler ga gotovo ne ve, da so razbojniki v hiši. Čevljar se je

pridružil, da je res in rekel je, da naj ga precej drug dan obesijo, če se laže. Čudaj se le mu je brat verjel in prisel je stremi bataljoni mi. Ti so gonarja olovili in zvežali. Našli so pod njegovo obleko vse polno orožja, zato so ga kar po sabljali. Potem so pa voz obstopili in sad razkosali in kar kolj so notri živega najdli vse so pomorili in pokončali. —

Čudaj je bil čoljar vesel, napravil je spet veliko kasilo, povabil je generala in vse vojake in vsi so dobro jedli in pili. Le jaz sem bil previden, dali so mi iz rešeta piti in iz naperstnika jesti, vendar kuharico sem bil nekaj vjezil, zato je kuharico zamano zakadila in se z čudaj se na meni od gadej pozna. —

2  
V. Fantovska.

(Iz Goriske okol.)

Kaj maramo mi  
 K' smo fantje mladi.  
 Soldatov premanjka  
 Pa pojdemo mi.  
 2.

Tuško na ramo  
 On sablji za pas  
 Drevi pa pojdemo  
 K' t' ljubici v vas. III  
 3.

Ljubica moja  
 Daj mi slovo!  
 Pred ko se pojdem  
 Jest nor vojako.  
 4.

Ljubica joče  
 K' okencu stop!  
 Gleda na luno  
 Boče se bolj. —

"Moj ljubček predragi  
 ne skojnal zarés  
 Čeniti nis' pustil  
 Se meni poprej."

(9.)

Bakaj me ljubca  
 Privedem nazaj.

Čudaj grem na vojsko  
 Privedem nazaj. —

q + VII. Sv. Andrej.  
 (legenda).

Sv. Andrej je bil dvakrat rojen, sprvic  
 doma, v drugič pri Jezusu. —

Postili so se Kristus in aposteljni  
 neki dan in šli so visoko v goro  
 moliti. Tli Bog je hotel svoje učer  
 ie skušati, zato jim je obesil lepe  
 romene grozdove nad potjo, tako, <sup>da</sup>  
 da so <sup>ti</sup> iz ogradov <sup>ti</sup> viseli, memo  
 katerih so šli. (Čvedel bi bil <sup>na</sup> rad,

če bo kdo post prelomil. Tako so  
 šli Jezus in aposteljni na goro sv.  
 Andrej je pa naprej hodil. Gludo la,  
 čen je bil, rad bi bil zobal, ali Kris-  
 tusa se je bal. Čato je nalasč to,  
 liko zasostal, da je bil godnji med  
 njimi. Čudaj se le, ko je videl, da ga  
 nobeden ne gleda, hlastne po grozd  
 in ga potisne v usta. <sup>komaj to škriče golo</sup> Tli Kristus,  
 ki se je pred delal, da od tega nič  
 ne ve, se ogledne in Andreja zasa-  
 či. Mjel ga je bil ravno, ko mu je  
 se pol grozda iz ust viselo. Čato  
 sprša uence: Čaj zasluži tisti ig,  
 med vas, ki post prelomnje? In vsi  
 uenci so h kratu odgovorili: „gromado“.  
 In res! gromado so napravili in zasmodi-  
 li sv. Andreja so povezali in gor položili.  
 Čudaj se sv. Andrej vnoič preradil zle,  
 tel je iz ognja mnogo mlayši in lepsi. —  
 Iz Ročinja —